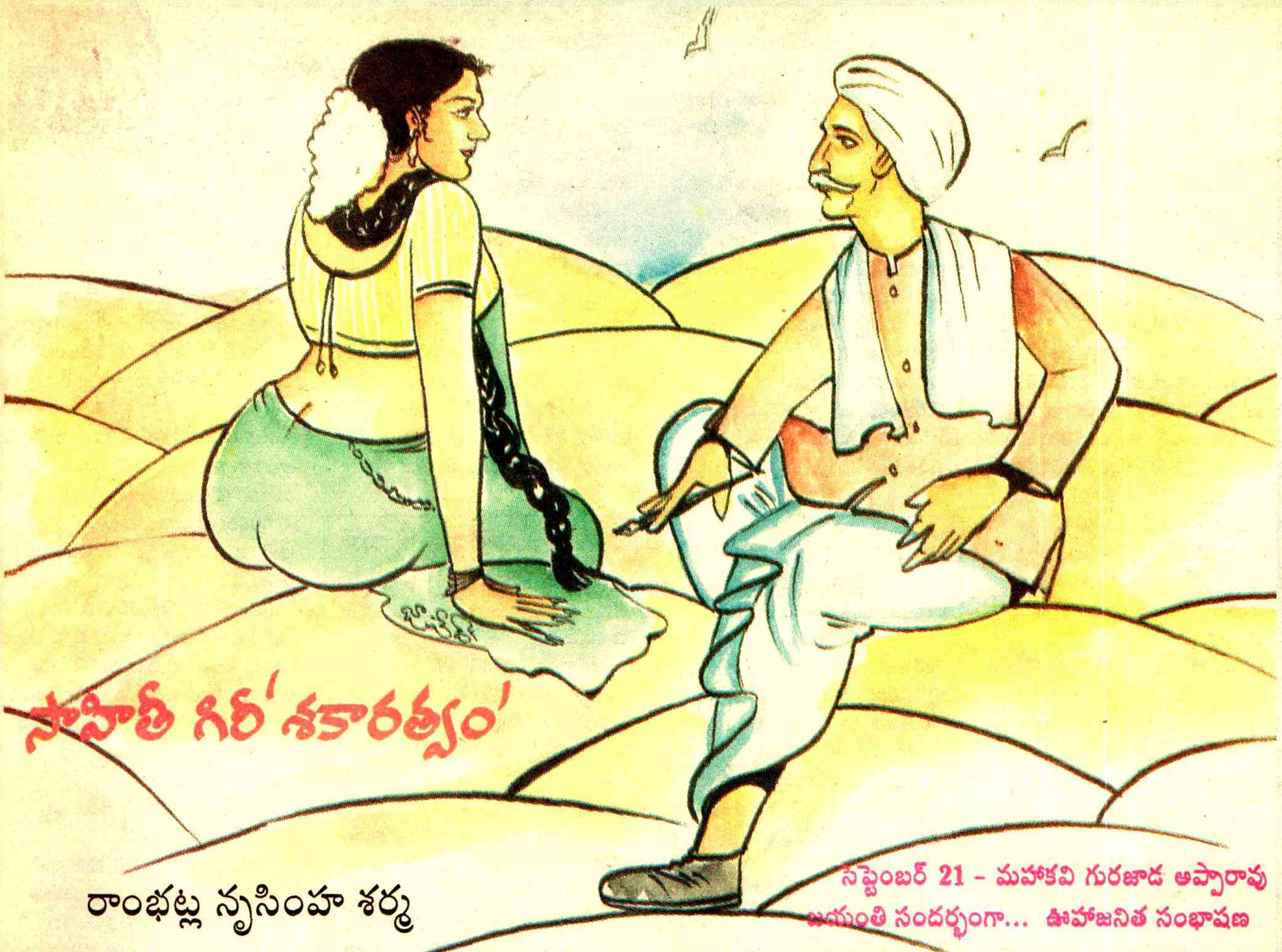

సాహితీ గిరి 'శకారత్వం'

సెప్టెంబర్ 21 – మహాకవి గురజాడ అప్పారావు జయంతి సందర్భంగా... ఊహాజనిత సంభాషణ

రాంభట్ల నృసింహ శర్మ

(స్థలం: విశాఖపట్నం ఆర్.టి.సి. కూడలి...సమయం...రాత్రి 12 గంటలు తర్వాత...)

రాతి తిన్నె మీద అంతవరకూ బొమ్మలా కూర్చున్న గురజాడ అప్పారావు గారిలో చిన్న కదలిక.. అతని ఎదురుగా విద్యుద్దీపం వెలుగు నీడల మధ్య ఎవరిదో ఓ అస్పష్ట ఆకారం. అటే చూస్తూ దృశ్యస్పష్టత కోసం మరికాస్త ముందుకు వంగిన గురజాడ తనలో...

గురజాడ: యవరదీ! చీకట్లో కనిపించడం లేదు..కాస్త యిసుంటా రండి! *(ప్రతిగా అట్నుండి సన్నగా దగ్గు)*

దగ్గినంత మాత్రాన యావనీ ఆచూకీ పట్టడం?

యవరన్నా! మీరు...మహానుభావులు?

(ఇంతలో తెరలు తెరలుగా గలగలగలమని నవ్వు)

ఔరా! యింద్రజాలీ! మధురవాణీ!

మధురవాణి: హుఁ! వచ్చిన యింతసేపటికనమాట పలకరింపు. యింత రచయితలయ్యుండీ మీ మనిషిని కనిపెట్టజాలినారుకారు కదా!

గురజాడ: పేరూ, సాకీనూ చెప్పాలి కాని, దగ్గుతూ తుమ్ముతూ నిలబడ్డం నేస్తులకు న్యాయవేనా?

మధురవాణి: మరిప్పుడు ఎలా గుర్తుపట్టారో!

గురజాడ: ఏవుందీ! నీ నవ్వు. నాకు తట్టలేదు కాని, లేకపోతే మా నండూరి చెప్పినట్లు 'ఒక్క నవ్వే చాలు ఒజ్జిర వొయిడూర్యాలు' అని నేనే అనీసి వుండేవాణ్ణి. నువ్వంటే నవ్వే...

మధురవాణి: పోన్లెండి! అంత విచారం దేనికీ! ఒజ్జిరవొయిడూర్యాలు కాకపోతే, 'ముత్యాలసరాలే' కానిండు.

గురజాడ: ఈ చమత్కారాలకేం గాని యింతకూ వచ్చిన పనేమిటి?

మధురవాణి: జరూరు ప్రయోజనం కలిగి వచ్చాను. వర్తమానం చెయ్యకుండా వచ్చినందుకు క్షమించాలి.

గురజాడ: ఈ వేళప్పుడు అంత జరూరు పనేవిటో! *(ఆలోచిస్తూ యాధాలాపంగా రోడ్డు వైపు చూసి, కొంచెం కోపంగా)* మధురవాణీ! నీకు రవ్వంత దూరంలో నిలబడి యిటే చూస్తున్న ఆ కుర్రవాడెవడు? మళ్ళీ నీ బుద్ధి పెడదోవ పట్టలేదు కదా!

మధురవాణి: నా నిర్ణయమ్మీద నమ్మకం లేని మనిషితో యావని మాట్లాడ్డం సాన్దానికి నీతి లేదనుకున్నారో! అక్కడ నిలబడ్డ ఆ కుర్రవాడు మహేశం.

గురజాడ: ఆ సంగతి ముందే మనవి చేసుండాల్సింది. సరే, ఇద్దరూ యిలా రండి! ఈ తిన్నె మీదనే కూర్చుందాం... *(ముగ్గురూ కూర్చుంటారు)* ఊఁ ఇహ చెప్పండి.

మధురవాణి: యేదీ! ఆ చెయ్యిలా యివ్వండి.

గురజాడ: జాతకం చెబుతావా యేమిటి ?

మధురవాణి: సిద్ధాంతిననుకున్నారు కాబోలు! *(తన చేత్తో గురజాడ చేతిని అందుకొని షేక్‌హ్యాండ్ చేస్తూ)* హేపీ బర్త్‌డే టూ యూ!

గురజాడ: ఇదేవిటి యీ వికారం ?

మధురవాణి: వికారం కాదు! విషెస్!! ఈ రోజు సెప్టెంబర్ ఇరవయ్యొకటో తేదీ అని మరిచారో!

గురజాడ: మరపు కాదు గానీ! గుర్తుంచుకో లేదు. "తారీఖులు, దస్తావేజులు యివి కావోయ్ చరిత్ర సారం" అన్నాడు కదా మా వాడు. అయినా ముసలివాణ్ణి... నా కెందుకూ యీ బర్తుడేలు ?

మధురవాణి: మీరా! ముసలివాళ్ళు! యవరా అన్నవారు? మనిషికీ మనిషికీ తారతమ్యం యీ మధురవాణే కనిపెట్టాలి. రామప్పంతుల్లాగ మీసాలకి రంగు వేసుకుంటే తిరిగి యౌవనం వస్తుంది. *(అలా మాట్లాడుతూ లేచి, గురజాడ తలనూ, వీపునూ చేత్తో దులుపుతూ)* యేం! ధూళీ, సంరక్షణ చేసేవాళ్ళు లేకపోబట్టి కదా - తలనిండా యీ కాకి రెట్టలూ, దుమ్ము కొట్టుకుపోయిన ఈ శాలువా... *(దగ్గరగా వాసన చూసి)* అబ్బ! స్నానం చేసి ఎన్నాళ్లయిందో !

గురజాడ: ఎన్నాళ్ళూ! *(ఆలోచించి)* ఓ మూడొందలరవై మూడ్రోజులనుకో!

మధురవాణి: అదేం లెక్క?

గురజాడ: ఒహటెలాగూ సెప్టెంబర్ యిరవయ్యొకటి - నా పుట్టిన్రోజు. మరోటి నవంబర్ మప్ఫయ్. ఆ రెండ్రోజులూ తప్పితే మరెప్పుడూ నా జోలికి రారు...

మధురవాణి: అది కూడా ఏ సాహితీ సంస్థల వాళ్ళకైనా దయపుడితేనూ! అవునా?

గురజాడ: ఒహడి దయ నాకేవిటి ? నేనెవడి ఆడాలోనూ లేను...

మధురవాణి: లేనని మీరనుకోగానే సరిపోతుందేవిటి? కన్యాశుల్కం విషయవై, యాంటి నాచ్చి విషయవై మహారాజరాజశ్రీ ఏ గిరీశం లాంటి వారో ధణుతెగిరిపోయేలా నాలుగు లెక్చెర్లు కొట్టేసరికి మీరు కాస్తా డంగయి పోతారు. లేకపోతే, మీకు చెప్పా పెట్టకుండానే మీ జన్మదిన సన్మానోత్సవమంటూ చందాలూ చట్టుబండలూ వసూల్చేసి కరపత్రాలు వేసేస్తారా!

గురజాడ: *(కొంచెం చిరాకుగా)* ఏవిటీ అపృచ్ఛపు మాటలూ!

మధురవాణి: అపృచ్ఛవో, అభావ చేష్టలో! అదిగో గిరజాలు ఊపుకొంటూ యిటే వస్తున్నారు గిరీశం గారు. ఆయన్నే అడగండి. మధ్యన నాకెందుకు రొష్టు? మేమిద్దరం యీ తిన్నె మాటున దాగుంటాం. రావయ్యా ! మహేశం. (యిద్దరూ దాక్కుంటారు)

గురజాడ: ఆఁ వస్తున్నది గిరీశంలాగే వుంది. రానీ చెప్తాను గాడెద కొడుకు పని ... ఆ వెనకెవరూ! గుంట వెధవ వెంకటేశం అయివుంటాడు. రానీ! రానీ! *(అంతా స్వగతంలోనే)*

(యింతలో గిరీశం ప్రవేశం)

గిరీశం: *(తనలో)* ఏవిటో యన్నదూ లేంది... ఈ రోజు యీయనతో మాట్లాడదావంటే మనసులో ట్రెంబ్లింగు పట్టుగుంటోంది. అయినా, పూర్రిచర్డు చెప్పినట్లు పేషన్సు వుంటేగాని లోకంలో నెగ్గలేం... అట్నుంచి నరుక్కొద్దాం. *(పైకి మాత్రం)* హలో! గురూజీ! బావున్నారా?

గురజాడ: యేమివాయ్! మై డియర్ షేక్స్పియర్! యిలా వచ్చావ్! దేనికైనా మళ్ళీ కత్తీ కఠారీ నూరుతున్నావా?

గిరీశం: *(తనలో)* నేనొచ్చిన పని యీయనకెలా తెలిసింది చెప్మా ! రచయితలక్కూడా కర్ణపిశాచి వుంటుంది కాబోలు. అయినా యీనకో ఠస్సా చెప్పి రంజింపచేద్దాం.

(పైకి) అబ్బెబ్బే అలాంటిందేం లేదు. కత్తీ కఠారీ పెట్లో పడేసి కలం నూరుడు కార్యక్రమాల్లోకి దిగాను. ఇదిగోండి! 'ది వైజాగ్ పటేకు ఆల్ లాంగ్వేజెస్ లిటరరీ ఫెడరేషన్ మెంబర్స్ వారు మీ బర్త్డే సెలబ్రేషన్స్‌ని అనగా పుట్టిన్రోజు వేడుకల్ని ఎంత ఘనంగా జరపబోతున్నారో తెలిపే వివరాలున్న కరపత్రం యిది. ఆ సందర్భంగా మీ పేరిట ఓ పురస్కారాన్ని యేర్పరచి తొలిసారిగా అది మీకే యివ్వాలని కూడా సభ యావత్తూ తీర్మానం చేసింది. ఇదంతా చెప్పి మిమ్మల్ని ఆనందింపజేతావని మహా ఉత్సాహంగా వస్తే కత్తీ కఠారీ అంటూ ఉత్సాహభంగం చేశారు.

గురజాడ: సర్లే! నీ ఉత్సాహం సిగ్గోసిరి కానీ, ఏదీ ఆ కాగితం యిటివ్వు!

గిరీశం: వెల్! మై డియర్ వెంకటేశం.. ఆ కాగితాల బొత్తి బయటకు తియ్!

వెంకటేశం: *(సంచిలోంచి కరపత్రాల కట్ట తీసి గాభరాగా ఉఫ్... ఉఫ్.. అని ఊదుతూ వుంటాడు)*

గిరీశం: యావైందోయ్!

వెంకటేశం: మాస్టారూ! పేపర్స్ ఆర్ బర్న్డ్... లిటిల్లిటిల్..

గిరీశం: *(గుసగుసగా)* డోంటాక్ లైక్

"తర్జుమా పేరుతో కథను నీ అడ్డదారుల్లోకి తార్చేద్దావనే! యీ శషభిషలేం పనికి రావు-ముందు చదువ్!..."

దట్!

గురజాడ: *(నిమ్మళంగా)* ఏవో బొట్లే రింగ్లీషు ముక్కలు వినబడుతున్నాయ్! ఏవిటంటున్నాడు నీ శిష్యుడు?

గిరీశం: కాగితాల్ని తీసుకెళ్ళి దేవుడి బుట్టె దగ్గర పెట్టాడట. మాంచి ధ్యానంలో వుండగా అగరొత్తు అంటుకొని అక్కడక్కడా కాలిపోయాయంటున్నాడు... అంతేన్టోయ్ వెంకటేశం.

వెంకటేశం: *(తడబాటుగా)* అంతే! అంతే!

గురజాడ: చాల్చాలు.. ఆపండీ కుప్పిగంతులు...చుట్టముక్క కాల్చడం తప్ప మరోహటి మప్పలేని అయ్యవారివి నువ్వూ, పులుసటుకులు, చేగోడీలను ధ్యానం చెయ్యడం తప్ప యింకేదీ రాని శిష్యుడు వాడూనూ... ఆ కాగితాలు ఎలా కాలాయో నాకు తెలుసుగాని ఏదీ ఒహటివ్వు!

(వెంకటేశం సంచిలో చెయ్యి పెట్టి సగం కాలిన చుట్టపీక తీసి అందీయబోతుంటే గిరీశం వాడి కాలుసొక్కి, చేతిలో కాగితాన్ని లాక్కొని గురజాడకు అందిస్తాడు)

గురజాడ: *(వీధి దీపం వెల్తురులో చదివే ప్రయత్నం చేసి)* ఫ్ఫ్! లాభం లేదు.. సులోచనాల్లేందీ చూపానదు... కాస్త చదివి పెట్టు.. యిన్నాళ్ళకు నీ చదవు నాకైనా వినియోగంలోకి ఒస్తోంది.

గిరీశం: కోట్లకు విలువైన మాటన్నారు ... తవరి అనుమతి అయితే యీ సన్మానం కార్యక్రమం తరువాయి పనిగా 'కన్యాశుల్కం' నాటకవంతా 'కొంకిణీ' భాషలోకి తర్జుమా చెయ్యమని శలవా!

గురజాడ: యంతమాత్రవూ వల్లకాదు! తర్జుమా పేరుతో కథను నీ అడ్డదారుల్లోకి తార్చేద్దావనే! యీ శషభిషలేం పనికి రావు-ముందు చదువ్!

గిరీశం: *(గొంతు సవరించుకొని)* "గురజాడ వారి పురస్కార ఆహ్వాన పత్రం"

గురజాడ: అదంతా యవడిక్కావలయ్యా! ఎవరెవరొస్తున్నారో చెప్పు?

గిరీశం: అంతా బిగ్ బాసులూ.. బడా బడా బాబులే.. సభాధ్యక్షులుగా సమాజ సేవా స్వయం ప్రకాశ శ్రీ రాం.పి. టి.లు గారు విచ్చేస్తున్నారు.

గురజాడ: వాడెవడు? ఆగాగు- కాస్త అటూ యిటూగా ఈ పేరెక్కడో విన్న గ్యాపకం!

గిరీశం: యక్కడో ఏవిటి? మీ వాడే రామప్పంతులు.

గురజాడ: ఒరి! చిక్కులకు జాకాల్, తెలివికి బిగ్ యాస్ కాదూ వాడు!

గిరీశం: దటీజ్ టిరనీ! బడికి చెడిన రోజుల్లో బిగ్‌యాస్‌లే యీ చెడగొట్టి బతికే దినాల్లో బిగ్‌బాస్‌లు... ఇదే బంగాళీ వాడవుతేనా!

గురజాడ: *(తనలో)* ఏవిట్రా వీడి గోతాలు - *(పైకి)* ఆఁ! తరువాయి...

గిరీశం: ... చీఫ్ గెస్టు లెక్చరు, ఏకబిగిని రెండు ఘంటలుంటుంది!

గురజాడ: ఏవిటి, నా గురించే *(ఆశ్చర్యంతో)*

గిరీశం: మీ గురించా! *(వేళాకోళంగా)* యవళ్లక్కావలండీ? మూలన కూర్చుని రాసుకొనే అభాజనులక్కావాలి. మీకేం మీరెంతసేపన్నా కూర్చుంటారు. మరి, ముఖ్య అతిథికల్లా కుదరదే! అటు పరుగు పందేలకు జెండా వూపేదీ వాళ్ళే, యిటు మరుగుదొడ్ల ఓపెనింగులకూ వాళ్ళే! మధ్యలో మనబోంట్ల యడల మొహమాటం చావక యిల్లాంటి మీటింగులకీ వాళ్ళే... యేదో నాలుగు మాటలు చెప్పే తీరిక దొరకినప్పుడు సొంత ఘోష చెప్పుకోడం తప్పా! సభ మాత్రం మీదే!

గురజాడ: ఇంతకీ యవడంత 'చీఫ్' గెస్టు?

గిరీశం: *(విసుక్కుంటూ)* యవడో వల్లకాట్లో రామనాథాయ...కాన్దబ్బు యవడెక్కువిస్తే వాడే... మాటి మాటికీ అడ్డు తగలకండి! అసలు నా మాట వినడమే ఓ ఎడ్యుకేషన్..సరే, అదలా వుణ్ణీండి.... చివరగా మీకు సత్కారం *(చేత్తో డబ్బు సంజ్ఞ చేసి)* ఫర్వాలేదు.. గిట్టుబాటవుతుంధి లెండి...

గురజాడ: ఎంతిస్తారేమిటోయ్!

గిరీశం: ఎంతోకొంత. అసలు ఖర్చెంతో, అందులో మాకేం మిగుల్తుందో, ఆపై మీ చేతిలో పడేదెంతో యవడికెరుక! అంతా ఆ పోలిసెట్టే చూసుగుంటున్నాడు...

గురజాడ: వాడెందుకూ మధ్య? వాడికీ సాహిత్య సభలకు సంబంధవేవిటి?

గిరీశం: డామిట్! యిలాంటి మాటలంటేనే నాక్కోపం వస్తుంది. నాలుగు అక్షరాలు గీకిపారేస్తే సరే ననుకుంటున్నారేమిటి? లక్షలండీ! లక్షలు! లక్షలు కావాలి. అవి మీకు లేవు. వున్న వాళ్ళని చూస్తే మీలాంటి వాళ్ళక్కడుపుడుకు. అలాంటి వాళ్ళని థాంక్ చెయ్యక తప్పుబడుతున్నారే!

గురజాడ: ఒహో! ఇదేనా, నీ "ట్వెల్త్ కాజ్ ఫర్ ది డిజనరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా" అంటే !

గిరీశం: నూరేళ్ళ తర్వాతయినా సూక్ష్మం గ్రహించారు. అల్రయిట్! సదస్సంతా ఫిల్మ్ తీయడానికి వీడియోగ రాప్పంతుల్ని కూడా యేర్పాటు చేస్తున్నాం.

గురజాడ: వీడెవడో పొటిగరాప్పంతులు తాలూకా కాబోలు (తనలో అనుకొని) యింకా *(చదవమన్నట్లుగా సైగ)*

గిరీశం: ఈ వ్యవహారాలన్నీ పైసలైపోతే, ఆ తరువాత 'బఫే' అనబడు భోజన కార్యక్రమం.

గురజాడ: సరీగ్గా చెప్పు!

గిరీశం: పదార్థాల బల్లల దగ్గర పళ్ళెం పట్టుకు నిలబడితే వున్నవేవో వేస్తారు. అసుంటాపోయి అందరం కలిసి తినడవే.

గురజాడ: అంటే మూకుమ్మడి ముష్టి భోజన కార్యక్రమమనమాట. సరే, దీనికెవరు కార్యకర్తలు?

గిరీశం: బహువచనం లేదు! ఒఖ్ఖరే.. కార్యగత్తె.. పూటకూళ్ళమ్మ.

గురజాడ: అదా! అసలే మనుషుల్ని కరిచే వెర్రిముండ.. తిండి పెట్టకపోతే మానె. సిగపాయ దీసి తన్నదు కదా!

గిరీశం: *(తనలో)* ఆత్మానుభవమైంది నాకైతే, ఆ తత్త్వం యీయనకెలా బోధపడిందో *(పైకి)* వెర్రా! యవరికి ? అన్న వాళ్ళకి. దానికేం, తుమ్మెద రెక్కల్లాంటి సిగపాయ సింగారించుకొని స్టార్ హోటల్లో గల్లా పెట్టె దగ్గర సినీ స్టారులా ధగధగలాడిపోతోంది.

గరజాడ: అక్కడికి, పూజారి గవరయ్యనొక్కణ్ణీ వుంచేశారేం!

గిరీశం: వుంచీడవేవిటి? తంతు అంతా అతగాడిదే! పూర్ణ కుంభ స్వాగత సన్నాహమంతా పూజారి గవరయ్య నడిపిస్తాడు. అతడికి ఆసరాగా అసిరిగాడు..

గురజాడ: ఇంతకీ యింత బ్రహ్మభేద్యమైన కార్యక్రమాన్ని తలపెట్టిందెవరు?

గిరీశం: ఇంకెవరు? మ.రా.రా.శ్రీ గిరీశం.. అనగా నేను. పని వంటి వస్తువు లేదు కదండీ ! ఊరికే కూచుంటే నాకు ఊసు పోదు. అందుకనీ...

గురజాడ: అందుకని... ఊరు ఊరంతా నా పేరు చెప్పుకొని నాలుక్కాపర్సు వెనకేసుకుందామనుకున్నావ్. అవునా! పైగా నా మోస్తరు రచయితలంతా నీలాటి కోన్‌కిస్కాహేగాడి ఆడాలో వున్నామని చాటింపు వేస్తావా!

గిరీశం: యేమిటి యీ కొత్త మాటలూ!

నాకు ఆదీ అంతూ తెలియకుండా వుంది. ఆహా! సత్కారవని చెప్పొస్తే, ఛీత్కారా లెదురవుతున్నాయే! యవరు మీ దగ్గర యీ మాటలు పేలారో చెప్పండి! ఈ ఘోరమైన అబద్ధాలు మీతో ఎవరు చెప్పుంటారో కనుక్కోలేననుకున్నారేమిటి ? చెప్పండి! యవరన్నారు?

గురజాడ: మ..ధు..ర *(అంటుండగా అదే సమయానికి తిన్నె వెనుకనున్న మధురవాణి మహేశంతో "కొంపదీసేస్తారేమో గురువుగారు" అంటుంది)*

గిరీశం: ఆc!ఆc! మధుర...*(ఆత్రుతగా)*

గురజాడ: మధురవాడలో ఎవరో అంటూండగా విన్నాను. *(తిన్నె వెనుక మహేశం మధురవాణితో "భళ్ళాష్! ఏం ఎత్తు ఎత్తారు!" అంటాడు. మాట్లాడ వద్దని మధురవాణి సంజ్ఞ)*

గిరీశం: ఎవరో చెప్పగా విన్నారూ! ఎవరా అన్నది? అబద్ధం. నినద భీషణ శంఖము దేవదత్తమే ! మీ వెనక యవరో వుండి మీ చాత యీ అసత్య కూతలన్నీ కూయిస్తున్నారు...

గురజాడ: వెనకెవర్నో దన్నుగా వుంచుకోవాల్సిన ఖర్మ, దాచాల్సిన ప్రారబ్ధం నాకేవిటయ్యా! నా దగ్గరకొచ్చే వాళ్ళంతా నలుగురితోటే పల్లీగ్గా వస్తారు ...అంతా నీలాగ, పంతుల్లాగ మంచం కింద దూరే వ్యవహారవనుకున్నావు కాబోలు! మళ్ళీ మాట్లాడితే డామేజీ దావా పడేస్తాను.

గిరీశం: *(తనలో)* లాభం లేదు. కొత్త దారీ, కొంత న్యాయమైన దారీ తొక్కాలి. *(పైకి)* యేం బాగా సెలవిచ్చారు! పోనీ నేనలాంటి చెడ్డవాణ్ణే అనుకోండి. అట్టి చెడ్డవాడనైన నాయడల మంచిగా వుండడమే మీవంటి వారికి యోగ్యత. "అపకారికి నుపకారము నెపమెన్నక సేయువాడు నేర్పరి సుమతీ" అన్న కవి మాట పర్‌ఫెక్ట్ జెమ్ కదండీ!

గురజాడ: ఔరా! ఆషాఢ భూతీ! ఈ గురజాడకే నామాలు పెడుతున్నావుగా!

గిరీశం: నమ్మించోట చేస్తే మోసం! నమ్మంచోట చేస్తే లౌక్యం..తవరి మాటే తమకు...

గురజాడ: ఓరీ! నెపోలియన్ ఆఫ్ యాంటీ లిటరేరియన్! తక్షణం ఇక్కణ్నుంచి వెళిపో! నా వెలుగులో ఎదిగిపోవాలనుకొనే నీడలు మీరంతా. నన్ను మీరు వెలుగులోకి తేవడమేమిటి? మీ పురస్కారాల కోసం యవడూ యాడవట్లేదు.

గిరీశం: ఓ యస్! *(తనలో "ఒపీనియన్ ఛేంజి చేసి పొలిటికల్ తడాఖా ఏమిటో చూపిస్తాను")* మీరు కాకపోతే, మరొహరు..మీ యంత వారు లేకపోతే, ఆ తరవాయే సరి. వెదకాలే కాని వీధికి వీసెడు మంది. అదీ కుదరనట్టాయనా, ఏ పాటి దఖలు పడినా సంతోషించే ఏ "గుంటూరు శాస్తుర్లో" దొరక్కపోడు. అసలే డబ్బుకు యటామొటీగా వున్న రోజులు. టక్కున ఒప్పుగుంటాడు. పదవోయ్ వెంకటేశం!

(గిరీశం, వెంకటేశాల నిష్క్రమణ)

గురజాడ: పోయాడు పింజారీ వెధవ ..అమ్మాయ్ మధురవాణీ! ఇహ నిర్భయంగా యీవలికి రా!

మధురవాణి: మీరుండగా నాకు భయమేమిటి? చిత్తగించారు కదా! మా శిష్యుడి దుష్టుమాటలూ, ప్రయోజకత్వవూ...

గురజాడ: నా శిష్యుడా! నీకు గురువు కాడేం!

మధురవాణి: యవరైనా మీ తర్వాతనే!

గురజాడ: యేమ్మాటన్నావు! మధురవాణి! ఓ వేశ్యాశిఖామణి ఈ కళింగ రాజ్యంలో వుండకపోతే భగవంతుని సృష్టికి యంత లోపం వచ్చి వుండును. ముందుగా చెప్పావు కనుక సరిపోయింది. లేకపోతే ఈ గిరీశం లాంటి లిటరరీ బ్రోకర్ల యధాన పోతారు. అందుకని...

గురజాడ: ఆ భయాలేం అక్కర్లేదు. ఒప్పుకున్నాడంటే సప్తసముద్రాలు దాటయినా సభకు ఒచ్చీగల్డు. సరే.. యింకా!

మధురవాణి: సభావ్యయం యావత్తూ లుబ్ధావుధాన్లు భరిస్తానన్నారు. భోజనాలూ అవీ వెంకమ్మ గారింట్లో!

గురజాడ: అక్కడా! ఆ త్యాష్టం అగ్నిహోత్రావుధాన్లు అసలే వేళవికారి. గభాల్న ఏ పెరుగన్నవో తెచ్చి నెత్తిన రుద్దదు కదా!

మధురవాణి: అలాంటి ఓఘాయిత్యప్పన్లేవీ జరక్కుండా చక్రం అడ్డువేయటానికి మననేస్తం కరటకశాస్త్రి అక్కడే వుంటారు కదా!

గురజాడ: మరి మీనాక్షి, బుచ్చెమ్మల మాటేమిటి?

మధురవాణి: మీకు స్వాగతం చెప్పే సువాసినీమణులు వాళ్ళే.

> **" యేమ్మాటన్నావు! మధురవాణి! ఓ వేశ్యాశిఖామణి ఈ కళింగ రాజ్యం లో వుండకపోతే భగవంతుని సృష్టికి యంత లోపం వచ్చి వుండును..."**

పడి నా ఆబోరు యావైపోనో!

మధురవాణి: మీ ఆ బోరొహటి, నా ఆబోరొహటేనా! అందుకే మా నేస్తులంతా కూడబలుక్కొని మీ పుట్టిన దినాన సభ పెట్టాలనుకున్నాం. ఆ విషయవై మాట్లాడదావనే వచ్చాను.

గురజాడ: మేజువాణీలు మానేశాకయిలాంటి మేళాలు మొదలెట్టావనమాట. నీకు తోడు ఈ మహేశవా!

మహేశం: నేనే పాపవూ ఎరగను. మా గురువుగారు చెయ్యాసరాగా వుండమంటే ఒచ్చాను.

గురజాడ: ఓహో! కరటకశాస్త్రి కూడా తోడయ్యాడూ..యింకేం!

మధురవాణి: ఒక్క ఆయనే నేవిటి. చాలా మందున్నారు

గురజాడ: వారెవరెవరో!

మధురవాణి: వీరేశలింగం గారు సభాధ్యక్షులుగా వుండటానికి ఒప్పుకున్నారు. శ్రీశ్రీగారు ప్రధాన ప్రసంగం చేస్తానన్నారు. ముఖ్య అతిధిని కుదర్చడమే కృత్యాద్యవస్థలో వుంది.

గురజాడ: ఎవరెవర్ని సంప్రదించారేం?

మధురవాణి: ఒహర్నే! కానీ ఆయన ఏదో కేసు పనిమీద అనకాపల్లి వెళ్ళి రెండ్రోజులైంది. ఇప్పటికి ఫికర్లేదు!

గురజాడ: మనకు తెలిసిన వకీలేనా?

మధురవాణి: ఎంతమాట! మీరన్నా,మీ రచనలన్నా పీకిచ్చేస్తారే..రా.వి.శాస్త్రి గారని...

గురజాడ: విశ్వనాధశాస్త్రా! ఒప్పుకుంటాడే..

మధురవాణి: ప్రమాణపూర్తిగా చెప్తారనుకోండి ఒస్తానని.. కానీ ఆ వేళకు వేరెవరైనా 'చాత్రిబాబూ' అంటూ కేసు వేతామని వొస్తే ఎలావున్నవారు అలాగే వెళి

గురజాడ: సెహబాస్! ఇంతకీ, మన పెద్దాయన్నేం చేశారు?

మధురవాణి: యవరూ! సౌజన్యారావు పంతులుగారేనా? చెప్పడం మరిచాను. మన కార్యక్రమం యావత్తూ జరిగేది వారి డాబామీదనే.. మరో విషయం, మీకు సన్మానంగా.. *(అర్ధోక్తిలో ఆగగానే)*

గురజాడ: అర్థో! నాకిలాంటివంటే గిట్టవని తెలిసీ...

మధురవాణి: తెలుసు కనుకనే, శాలువా సన్మానాల తంతుకి సెలవర్జీ రాసిచ్చేసి,మిమ్మల్ని సంతోషపెట్టే సత్కా రం ఏదో మిమ్మల్నే అడుగుదావని నా ఉద్దేశం..

గురజాడ: వజ్రపుతునకలాటి మాటన్నావు. రచయిత అన్నవాడెవడికైనా సన్మానం యేమిటీ అంటే - అతడు రాసిందాన్ని జనవంతా అధ్యయనం చేయడవూ, ఆచరించడవూనూ- గురజాడయినా కోరే గుర్తింపు అదే.. మావి మాకిస్తే మడిమాన్యాలిచ్చినట్టు కాదో!

మధురవాణి: అవును.. అందుకే మీకు సన్మానంగా మీ మాటల మడిమాన్యాలనే మీకివ్వబోతున్నాం..

గురజాడ: ఇదేదో విడ్డూరంగా వుందే!

మధురవాణి: విడ్డూరం కాదు! వేడుక..అంతా కలుస్తున్నాం కదా! మీ సమక్షాన 'కన్యా శుల్కం'నాటకమాడదామని. ఏదో చిన్నవాళ్ళం..సాహసిస్తున్నాం.

గురజాడ: కాదు!కాదు! సన్మానానికి సరైన అర్థం చెబుతున్నారు..

మధురవాణి: కృతజ్ఞతలు..

గురజాడ: అంతా బానే వుంది కానీ, నాటకంలో పాత్రధారులెవరెవరు?

మధురవాణి: ఎవరి వేషం వాళ్ళదే!

గురజాడ: కుదరదేమో ఆలోచించు! గిరీశం, రామప్పంతులు, పార్టీ ఫిరాయించేసి వేరే కంపెనీ పెట్టారేమో!

మధురవాణి: ఓస్ అదా! అవకాశం రావాలేగాని అలాంటి గిరీశాలు,పంతుళ్ళు సమాజంలో సవాలక్ష మంది. దొరకని దల్లా సౌజన్యారావు పంతులులాంటి సహృదయులే!

గురజాడ: మరొకరు కూడా...

మధురవాణి: *(అమాయకంగా కళ్లార్పి)* ఎవరో!

గురజాడ: యవరేమిటి? ప్రభువుల్నే పల్టీ కొట్టించిన రాణి
రాణా, డైమనురాణీ!?
రాణా, యిస్పేటు రాణి? రాణి కళావ
ర్రాణా, ఆఠీన్రాణీ?!
రాణి యనన్మధుర వాణె, రాజులరాణీ!!

మధురవాణి: మీరు నన్ను మరీ అధికం చేస్తున్నారు.అయినా అదంతానాటకంలో..

గురజాడ: కాదు, జీవితంలో కూడా..

మధురవాణి: ఇదేమిటి! మీ సన్మానం గురించి మాట్లాడదావని వొస్తే నాకే అభినందన కార్యక్రమమేమిటి?

గురజాడ: అభినందన నీకు కాదు, నాకే!

మధురవాణి: అదేవిటో!

గురజాడ: నువ్వంటే నేనే.. నేనంటే నువ్వే కనక..

మధురవాణి: అహహా! నేనంటే నవ్వు కూడా *(గలగలగల నవ్వు)*

గురజాడ: ఎందుకా సంతోషం?

మధురవాణి: మనుగడ కల్పించిన మహాకవుల ఆంతర్యం తెలిసి ఆనందం అర్థమవుతోంది,అనురాగం అంబరాన్నంటుతోంది. సమయం కావస్తోంది..సంబరం యార్పాట్లు చూసుకోవద్దూ..వెళ్ళొస్తా మరి...

గురజాడ: ఆగాగు.. ఏవిటా తొందర?

మధురవాణి: అదిగో! "తూర్పు బలబలతెల్లవారు"తోంది. దండలూ అవీ పట్టుకుని చాలామంది ఊరేగింపుగా యిటే వస్తున్నారు...అట్టేసేపు వుండడం భావ్యం కాదు... సభలో కలుద్దాం..

గురజాడ: అంతవరకూ..

మధురవాణి: బుద్ధిగా, వీళ్ళు వేసే దండలకు ఒళ్ళూ, చేసే దండకాలకు చెవులూ, జరిగే కార్యక్రమానికి కళ్ళూ అప్పగించేసి ఎప్పట్లాగే కదలకుండా కూర్చోండి బొమ్మలాగ. ఏ మాత్రమైనా చలించారో ఈ క్రాస్‌రోడ్ల నడుమ ఆ సాహితీ గిరీశకారుల చేతుల్లో మీ కథ అడ్డం తిరిగే ప్రమాదం వుంది.. ఆపై దామిట్! అనుకున్నా ప్రయోజనముండదు. సాయంత్రం వరకూ ఓపిక పట్టండి. సాయంగా సుబ్బిని పంపిస్తాను; సభకు వొద్దురుగాని.. వస్తా మరి..
(మధురవాణి నిష్క్రమణ)

గురజాడ: *(యధాప్రకారం ఆ తిన్నెమీద బొమ్మలా నిశ్చలంగా వుండిపోతారు)*

(గురజాడకు క్షమాపణలతో...)